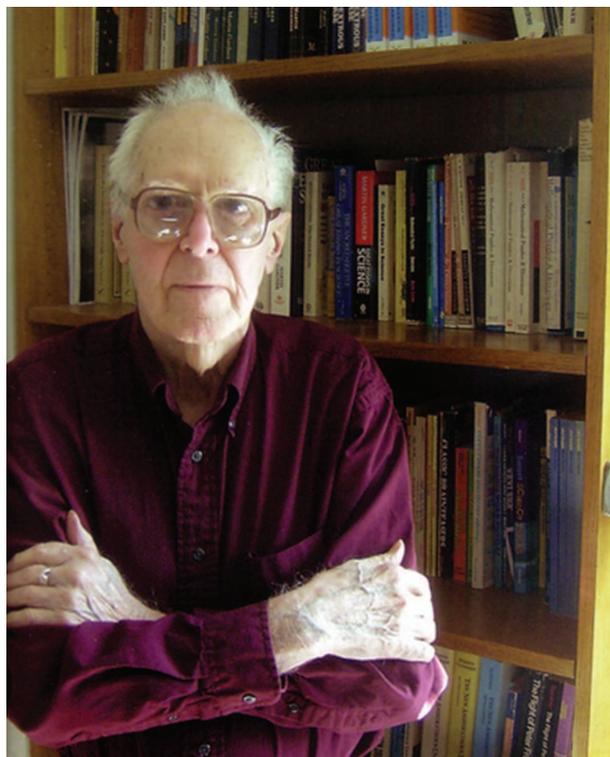


Martin Gardner (1914. – 2010.)



U subotu, 22. svibnja 2010. godine svjetskom se matematičkom zajednicom širila tužna vijest o smrti Martina Gardnera, čovjeka koji ju je trajno zadužio svojim djelom i radom.

Bilo bi uistinu teško pronaći matematičara koji je toliko pridonio popularizaciji matematike. Njegova je zasluga i što su mnogi svoj život usmjerili putevima ove znanosti. Tako će primjerice suvremeni američki matematičar Rudy Rucker reći *da je cijela njegova generacija matematičara odrastala čitajući Martina Gardnera*.

Martin Gardner je rođen u Tulsu u američkoj državi Oklahomi, 21. listopada 1914.¹ godine. Njegov je otac bio ugledni geolog i radio je u jednoj naftnoj kompaniji. Majka je bila odgajateljica, ali je veći dio života provela kao domaćica svoje obitelji.

Za dječastva Gardner je volio logičke glavolomke i mađioničarske trikove, rado je igrao šah i skupljao je razne mehaničke igračke-slagarice. U srednjoj školi najdraži predmet bila mu je fizika, za što je on sam zasluge pripisivao svojem učitelju fizike. I premda je želio postati fizičar ipak je krenuo drugim putem te je na Sveučilištu u Chicagu 1936. g. diplomirao filozofiju. Kako je često volio isticati, od toga vremena jedan od njegovih životnih heroja postao je čuveni Rudolph Carnap². Filozofska je naobrazba imala u kasnijim godinama odraza u njegovoj karijeri pa se usporedo s matematikom bavio i raznim drugim temama i područjima, pose-

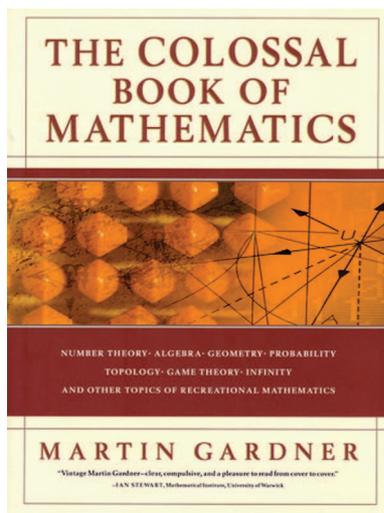
¹ Matematičari su mu prošlog listopada čestitali (5! – 5²)-ti rođendan.

² Rudolph Carnap (1891. – 1970.), veliki američki filozof njemačkog podrijetla.



bice je razobličavao razne pojave misticizma i pseudoznanosti. Taj ga je ineres potaknuo da 1983. počne pisati za časopis *Skeptical Inquirer* i suradnja trajala je sve do 2002. g.

Nakon II. svjetskog rata, u kojem je služio u američkoj mornarici, Gardner nastavlja sa školovanjem na istom Sveučilištu u Chicagu. No ubrzo počinje djelovati kao "slobodni pisac" i potaknut oduševljenjem djelom Lewisa Carolla pokreće dječji časopis "Humpty Dumpty". Uslijedila je potom njegova su-



radnja sa *Scientific Americanom*, jednim od najcijenjenijih popularno-znanstvenih časopisa u svijetu, u kojem je punih četvrt stoljeća vodio rubriku *Mathematical Games*. Tu je rubriku naslijedio Douglas Hofstadter³ koji je, osobno ga odlično poznavajući, rekao da je *Martin Gardner jedan od najvećih umova što se pojavio u 20 stoljeću u Sjedinjenim Američkim Državama*.

Tijekom vremena Gardnerom je ovladala strast bavljenja zanimljivom matematikom te je obilazio antikvarijate i slična mjesta tragajući za izvorima iz kojih se napajao pri pisanju svojih mnogobrojnih knjiga. Svakako ih je bilo više od 50 i po tome je apsolutno neusporediv s bilo kojim drugim autorom. I dok su njegovi prvi radovi bili zapravo zbirke zanimljivih zadataka, tijekom godina, a proživio ih je 95, ispisao je tisuće i tisuće stranica prelijepih popularno-znanstvenih tekstova koji su bili na zavidnoj sadržajnoj i stručnoj razini. Većinom su to bili mali eseji u kojima je proširivao jednostavne zanimljive zadaćice u vrlo sadržajne matematičke priče. Od tih bisera složio je prekrasnu nisku svojih knjiga ostavljajući nam je u naslijeđe kao vrijednu baštinu iz koje će se napajati generacije nekih novih zaljubljenika u matematiku.

Premda Martin Gardner nije imao znanstveni "pedigre", matematičari beziznimno o njemu govore s dubokim uvažavanjem. Njemu pripada uistinu jedinstveno mjesto u svijetu matematike. On je otvorio oči širokoj publici ka ljepoti i fascinantnosti matematike a mnoge je inspirirao da ovu znanost odaberu za svoj životni izbor.

Dodali bismo: Martin Gardner jednostavno je matematička legenda.

Valja na kraju izraziti žaljenje što još nemamo niti jednog njegovog djela prevedenog na hrvatski jezik ali se ipak treba nadati da će se u skoro vrijeme i to dogoditi. Jer bio bi time ispunjen samo jedan od dugova koji imamo prema velikim djelima velikih ljudi, u koje svakako valja uvrstiti Martina Gardnera.

B. D.

³ Douglas Hofstadter (1945. –), svestrani američki znanstvenik, sin Roberta Hofstadtera dobitnika Nobelove nagrade za fiziku